

Zápis z pracovného stretnutia

Prijímateľ:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Názov projektu:	Efektívna správa priestorových údajov a služieb
Kód projektu ITMS2014+:	314011AHG1
Názov aktivity/stretnutia	Pracovné stretnutie Technickej pracovnej skupiny pre Hydrografiú v rámci rezortu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky

Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR), Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava (Online stretnutie, aplikácia MS Teams)

Výskumný ústav vodného hospodárstva, Nábrežie arm. gen. L. Svobodu 4297/5, 811 02 Bratislava

Dátum konania stretnutia: 09.06.2021 10:00 – 13:00

Prítomní:

Za Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH):

1. Vladimíra Velegová
2. Marek Súľovský

Za Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. (SVP):

3. Monika Supeková
4. Jozef Krnáč

Za Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ):

5. Zuzana Paľušová
6. Marián Haluška

Za Vodohospodársku výstavbu, š. p. (VV):

7. Marián Minárik

Za Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky – Sekcia vôd (MŽP SR - SV):

8. Peter Košovský

Za Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky – Sekcia informatiky (MŽP SR - SI):

9. Ján Tóvik
10. Martin Tuchyňa

Program

1. Aplikácia Vodohospodárska mapa VHM od firmy ESPRIT
2. Odpočet úloh realizovaných v spolupráci s ÚGKK SR (ZBGIS)
3. Stratégia manažmentu údajov (objasnenie významu kľúčových konceptov a komponentov ako KO KEZ IMK, RPI, modely, väzba na celkovú architektúru IS a IT)
4. Plán úloh na roky 2020 - 2024
5. Možnosti využitia zdrojov SI MŽP SR a MIRRI SR, resp. Plánu obnovy a odolnosti SR na rozvoj rezortných IS
6. INSPIRE
7. Rôzne

K bodu 1: Aplikácia Vodohospodárska mapa VHM od firmy ESPRIT

- Velegová podala krátky súhrn o aplikácii VHM: aktualizovaná je len riečna sieť 1:10000 a riečne kilometre, pričom chýbajú rôzne dôležité vodohospodárske objekty ako pramene, vodojemy, úpravne a pod., resp. tieto nie sú aktualizované a aj prevzaté objekty zo starých podkladov majú nedostatky. Zamestnancom VÚVH sa však aplikácia páči a vyjadrili záujem ju používať, keďže zatiaľ nie je v rezorte iná aplikácia.
- Krnáč uviedol, že dáta sú nesprávne/neúplné, SVP ich nakúpil od firmy ESPRIT pred cca 5 rokmi s voľnou licenciou. Tiež podotkol, že aplikácia je vytvorená v GUI prostredí ArcGIS Portal, ktoré má k dispozícii aj SVP, len je tam niečo doplnené a doprogramované, keďže to prostredie umožňuje (widgety, Geoprocessingové nástroje).
- Supeková podčiarkla, že aplikácia sama o sebe je dobrá, ale dáta v nej sú ťažko využiteľné a vychádzajúc z testovania niektoré funkcionality pravdepodobne nefungujú korektne.
- Košovský uviedol, že dáta sú v kompetencii a plnej zodpovednosti MŽP SR a jeho organizácií.
- Súľovský podotkol, že je to otázka celkovej filozofie/nastavenia MŽP SR a jeho organizácii, pretože dáta sú v rezorte, na organizáciách sú nakúpené rovnaké softvérové riešenia (ArcGIS Portal) - chce teda rezort investovať do vlastných kapacít alebo bude znova nakupovať to, čo má, ale plne to nevyužíva? Sám ESPRIT totiž uviedol, že nemá vlastné dostatočné serverové riešenie - to by nakupoval zrejme od tretej strany.
- Tuchyňa zhrnul, že nemožno sa úplne brániť využitiu vonkajších kapacít, ale cieľom by malo byť udržať znalostnú bázú/intelektuálne vlastníctvo na strane štátu, pričom spomenul ako jedno z možných riešení na posilnenie výkonnosti, efektivity a prenosu znalostí zabezpečovanie personálnych kapacít formou dohody o mimopracovnej činnosti.
- Krnáč z hľadiska serverového riešenia navrhol nasadiť ArcGIS Portal na vládny cloud, prítomní sa tiež zhodli, že vzhľadom na aktuálne (finančné) možnosti organizácií by využitie "dohodárov" predstavovalo problém.
- Tuchyňa informoval o vládnom cloude, pričom zdôraznil, že treba odlíšiť správu aplikácie a vývoj aplikácie. Vývoj aplikácie môže byť realizovaný aj externými kapacitami (napr. v privátnom sektore), kde je potrebné eliminovať riziká vendor lock-in, no jej správa/manažment na vládnom cloude by mala byť preferovaná spôsobom, ktorý umožní plnú kontrolu jej správy (napr. cez systémového administrátora zamestnaného v rezorte) a ďalšieho rozvoja. Uviedol kontakt na kolegu Pastoreka zo Sekcie informatiky MŽP SR, ktorý je kontaktnou osobou pre komunikáciu s Ministerstvom vnútra SR za oblasť využívania vládneho cloudu rezortom ŽP. V prípade záujmu zo strany rezortu ŽP, je však potrebné čím skôr rezervovať diskový priestor a výkonnostný potenciál, vrátane poskytnutia relevantnej argumentácie.
- Košovský uviedol, že systémové záležitosti vo vzťahu k vládnomu cloudu by mala riešiť Sekcia informatiky MŽP SR vrátane aktualizácie rezortnej Koncepcie rozvoja IT/IS.
- Tuchyňa odpovedal, že je potrebné problematiku komunikovať a prioritizovať na vedenie MŽP SR (GTSÚ, tajomník, minister) z viacerých strán, aby neostala téma informačno-komunikačnej podpory agendy ministerstva a organizácií rezortu okrajová a zabezpečiť aj s tým súvisiace navýšenie kapacít/financovania, pretože samotný generálny riaditeľ jednej sekcie nemá v moci takýto zámer presadiť sám. Pri dizajne strategického smerovania IKT podpory aktivít rezortu MŽP SR, vrátane objektov Modrej (Hydro) témy bude potrebné zohľadniť výstupy aktivít Pracovnej skupiny pre tvorbu Koncepcie vodnej politiky na roky 2021– 2030 s výhľadom do roku 2050¹.
- Košovský podotkol, že otázka financovania patrí na stôl porady vedenia rezortu s tým, že dôležité je mať na papieri výsledok, či bude úloha rozpočtom zabezpečená alebo nie. Sekcia vôd aktuálne presadzuje, aby VÚVH spravovalo elektronickú vodohospodársku mapu a rezortné organizácie budú VÚVH dodávať dáta v ich vecnej kompetencii (prístupové body k dátam).
- Krnáč na záver otvoril otázku používania "starej VHM 50" ako podkladovej mapy vo verejne prístupných mapových aplikáciách. SVP boli pripomenuté zmluvné licenčné podmienky, Dohoda o spoločnom využívaní súborov a služieb priestorových údajov, o poskytovaní vybraných údajov z informačného systému geodézie, kartografie a katastra a o spoločnom využívaní

¹ <https://www.minzp.sk/voda/koncepcne-dokumenty/koncepcia-vodnej-politiky-roky-2021-2030-vyhľadom-do-roku-2050.html>

Vodohospodárskej mapy SR 1:50 000², resp. využitie prístupového bodu služby poskytovanej SAŽP³ a dostupnej cez Národný geoportál⁴.

K bodu 2: Odpočet úloh realizovaných v spolupráci s ÚGKK SR (ZBGIS)

- Prebehla konsolidácia rezortného stanoviska k otvoreným bodom úloh realizovaných s ÚGKK SR.
- Tuchyňa informoval o potrebe sumarizácie stavu úloh ako aj návrhu úloh a špecifikácie tém potrebných prediskutovať na ďalšom stretnutí s kolegami z rezortu ÚGKK SR.

K bodu 3: Stratégia manažmentu údajov (objasnenie významu kľúčových konceptov a komponentov ako KO KEZ IMK, RPI, modely, väzba na celkovú architektúru IS a IT)

- Tuchyňa informoval a zároveň pozval prítomných na online stretnutie medzi rezortami MŽP SR a MIRRI SR, ktoré sa bude konať dňa 14.06.2021 k problematike URI IDs, dereferenciácii, modelom a ontológiám⁵. Cieľom tohto online stretnutia bude prediskutovanie vzájomných pozícií i terminológie v oblasti podpory jednotnej referenciácie údajov, a ďalších súvisiacich aspektov v oblasti manažmentu údajov s dôrazom na konceptuálne modelovanie údajov. Načrtol tiež, že úroveň datasetu ako je uvádzaná v RPI i v aktuálne riešených geoprofiloch organizácií je nedostatočná (problémom je tiež rôzne chápanie samotného datasetu) a bude potrebné ísť do väčšej hĺbky, na úroveň atribútov. Vo väzbe na aktivity MIRRI SR v oblasti sprístupňovania údajov v rámci tzv. publikačného minima štátnej správy podľa pripravovaného zákona o údajoch bude potrebné prediskutovať správu relevantných údajových modelov a ďalších prvkov na strane METAIS⁶. MŽP SR by chcelo riešiť automatizáciu prevodu údajov medzi týmito modelmi. Jedným z problémov je, že centrálny dátový model MIRRI SR je sémantický, naproti tomu údajový model INSPIRE je v UML notácii.
- Vzhľadom na následnú širokú diskusiu, ktorá sa týkala prevažne chápania rôznych termínov, odporučil Tuchyňa aj aktivity pripravované v rámci projektu ESPUS⁷ zamerané na podporu zvyšovania povedomia aj prostredníctvom viacerých typov aktivít, vrátane série školení, pričom Sekcia informatiky MŽP SR pripraví zoznam plánovaných školení v predmetnej oblasti.

K bodu 4: Plán úloh na roky 2020 - 2024

- Košovský informoval, že hlavné priority a súvisiace úlohy treba navrhovať aj za predpokladu, že úlohy budú nezabezpečené finančnými prostriedkami zo štátneho rozpočtu. Je dôležité, aby sa o potrebných úlohách vedelo a priebežne sa hľadalo financovanie (štátny rozpočet, projekty MIRRI SR, ...).
- Sekcia vôd aktuálne presadzuje, aby VÚVH spravovalo elektronickú vodohospodársku mapu a rezortné organizácie budú VÚVH dodávať dáta v ich vecnej kompetencii (prístupové body k dátam).

K bodu 5: Možnosti využitia zdrojov SI MŽP SR a MIRRI SR, resp. Plánu obnovy a odolnosti SR⁸ na rozvoj rezortných IS

- Tuchyňa uviedol, že je dostupných len málo, alebo takmer žiadne informácie o možnostiach čerpania financií. Série výziev relevantných pre tieto aktivity je avizovaná z MIRRI SR:
 - Manažment údajov⁹
 - Malé zlepšenia služieb¹⁰

² <https://www.crz.gov.sk/2788975/>

³ <https://arc.sazp.sk/arcgis/services/ng/rastre/MapServer/WmsServer?service=wms&request=getcapabilities>

⁴ <https://geoportal.gov.sk/narodny-geoportal/galeria-map-a-mapovych-kompozicii>

⁵ <https://drive.geocloud.sk/s/mbtgRabTMreJHqz>

⁶ <https://metais.vicpremier.gov.sk/>

⁷ <https://inspire.gov.sk/projekty/espus>

⁸ <https://www.planobnovy.sk/>

⁹ <https://www.mirri.gov.sk/projekty/projekty-esif/operacny-program-integrovana-infrastruktura/prioritna-os-7-informacna-spolocnost/vyzvania-a-vyzvy/vyzva-c-opii-2021-7-15-dop/>

¹⁰ <https://www.mirri.gov.sk/projekty/projekty-esif/operacny-program-integrovana-infrastruktura/prioritna-os-7-informacna-spolocnost/vyzvania-a-vyzvy/vyzva-c-opii-2021-7-14-dop/>

- Košovský odpovedal, že mechanizmus čerpania z výziev nového Operačného Programu Slovensko bude rovnaký ako pri štandardných operačných programoch, na margo čerpania v IS/GIS oblasti, by však bol skôr skeptický.
- Prítomní sa zhodli na vzájomnom zdieľaní nových informácií v oblasti využitia finančných prostriedkov z rôznych zdrojov.

K bodu 6: INSPIRE

- Tuchyňa v krátkosti uviedol aktuálny stav a informácie o plánovaných aktivitách, týkajúcich sa predovšetkým vyhodnotenia geoprofilov a pasportizácie geoúdajov organizácií a ich odozvy ako i o plánovanom redizajne slovenských webov INSPIRE (RPI, Národný geoportál, inspire.gov.sk). Následne prezentoval stanovisko EK ohľadom reportovania/viditeľnosti údajov na európskom geoportáli, kde EK preferuje scenár č. 3 - viditeľnosť všetkých datasetov, teda harmonizovaných, prioritných aj non-INSPIRE.

K bodu 7: Rôzne

- Velegová sa informovala ohľadom riešenia na publikovanie problematických datasetov z Geoprofilu VÚVH – takých, pri ktorých je aktuálna geometria i obsahová stránka veľmi zastaraná vzhľadom na ich dynamiku, príp. ide o citlivé údaje. Upozornila na chýbajúcu spoluprácu ostatných rezortov. Ako príklad uviedla niektoré objekty z KO KEZ IMK v správe VÚVH – vodojemy, kanalizačná sieť, vodovodná sieť - administrátor VÚVH. Spolupracujúce organizácie sú vodárenské spoločnosti, obce, ktoré by mali spolupracovať na aktualizácii datasetu.
- Tuchyňa odpovedal, že pri citlivých údajoch je možnosť riešenia ich priestorovou alebo atribútovou generalizáciou, príp. reštrikciou heslom, v každom prípade toto by malo byť popísané v metaúdajoch. Rovnako pri zastaraných údajoch sa ako v každom metaúdaji uvádza časová pečiatka. Prípadné publikovanie na vyžiadanie bez zverejnenia prístupových bodov štandardnými službami je tiež možné (opäť popísať v metaúdajoch). V prípade, ak je problémom „neochota“ niektorých poskytovateľov zdieľať priestorové informácie, bude záujem zo strany SI MŽP SR v rámci plánovaného obstarania služieb Právneho poradenstva v oblasti INSPIRE identifikovať aktuálne legislatívne možnosti zlepšenia situácie v predmetnej oblasti (spracovanie tzv. právnej analýzy gestorstva).

Zapísal

Vladimíra Velegová

Martin Tuchyňa

Pripomienkoval:

Monika Supeková

30.06.2021